

Дело C-230/20**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

3 юни 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Augstākā tiesa (Senāts) (Latvijas) (Върховен съд, Латвия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

2 юни 2020 г.

Жалбоподател:

AAS „BTA Báltica Insúmanse Company“

Друга страна в производството: Valsts ieņēmumu dienests (Държавна данъчна администрация,
Латвия)**Предмет на главното производство**

Жалба за отмяна на решение на данъчната администрация за принудително изпълнение на данъчно [митническо] задължение срещу поръчителя

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

На основание член 267 ДФЕС запитващата юрисдикция иска тълкуване на член 221, параграф 3 от Регламент № 2913/92, за да се установи дали поръчителят следва да се счита за длъжник в широк смисъл и дали поради това за него са приложими сроковете, които се прилагат за длъжника. Ако това не е така, [се поставя въпросът] дали поръчителят следва да се счита за адресат на изпълнението на решението или на принудителното изпълнение на задължението или за засегнато от изпълнението лице, за което следователно са приложими правните норми на държавата членка в областта на изпълнението, по-специално отнасящите се до сроковете. В случай че поръчителят не се счита за длъжник, нито за адресат на изпълнението на

решението или за засегнато от изпълнението лице, запитващата юрисдикция поставя въпроса дали изискването, произтичащо от принципа на правна сигурност, да се спазва разумен давностен срок трябва да се вземе предвид и по отношение на поръчителя.

Преюдициални въпроси

- 1) Трябва ли да се разбира, че поръчителят, за когото се отнася член 195 от Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността, изменен с Регламент (ЕО) № 2700/2000 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2000 г., се счита за длъжник по смисъла на член 221, параграф 3 от [същия регламент] и че следователно за този поръчител се прилага срокът, предвиден в посочения член 221, параграф 3?
- 2) При отрицателен отговор на първия въпрос, може ли да се счита, че поръчителят по член 232, параграф 1, буква а) от посочения регламент е адресатът на изпълнението на решението или на принудителното изпълнение на задължението, или е засегнатото от изпълнението лице и че следователно за този поръчител са приложими правните норми на държавата членка в областта на изпълнението, по-специално отнасящите се до сроковете?
- 3) Ако съгласно приложимите норми на Европейския съюз поръчителят не се счита за длъжник по смисъла на член 221, параграф 3 от Регламента, нито за адресат на изпълнението на решението или за засегнато от изпълнението лице, може ли за него да се приложи изискването, произтичащо от принципа на правна сигурност, да се спазва разумен давностен срок?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността [изменен с Регламент (ЕО) № 2700/2000 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2000 година]: член 1, член 4, параграф 12, член 195, параграф 1, член 221, член 222 и член 232, параграф 1, буква а).

Посочени разпоредби от националното право

Likums „Par nodokļiem un nodevām“ (Закон за данъците и таксите): член 23, параграфи 1 и 2 и член 26, параграф 8.

Muitas likums (Закон за митниците) (в сила до 5 юли 2016 г.): член 12, параграф 1 и член 26, параграф 1.

Administratīvā procesa likums (Закон за административното производство): член 64 и член 360, параграф 4.

Ministru kabineta 2011.gada 6. septembra noteikumi Nr. 691 „Noteikumi par nodokļu parāda galvojumu preču muižošanai“ (Постановление № 691 на Министерския съвет от 6 септември 2011 г. за приемане на разпоредби относно обезпечаването на данъчното задължение, произтичащо от обмитяването на стоките; отменено, считано от 2 август 2017 г.): точки 2, 18, 19, 21, 46 и 53.2.

Практика на Съда на Европейския съюз

Решения на Съда:

- 8 май 2008 г., Ecotrade, C-95/07 и C-96/07 (EU:C:2008:267), точка 48 (разумен срок);
- 21 януари 2010 г., Alstom Power Hydro, C-472/08 (EU:C:2010:32), точка 16 (забрана за безкрайно преразглеждане на данъчното положение на данъчнозадълженото лице) и член 21 (разумен срок);
- 10 декември 2015 г., Veloserviss, C-427/14 (EU:C:2015:803) (давност), точка 30 (принцип на правна сигурност), точка 31 (забрана за безкрайно преразглеждане на данъчното положение на данъчнозадълженото лице);
- 21 юни 2012 г., Elsacom, C-294/11 (EU:C:2012:382), точка 29 (забрана за безкрайно преразглеждане на данъчното положение на данъчнозадълженото лице);
- 22 декември 2010 г., ASTIC, C-488/09 (EU:C:2010:820), точка 41 (срок, след изтичането на който длъжникът вече не може да бъде уведомяван относно митническото задължение);
- 22 ноември 2017 г., AEBTRI, C-224/16 (EU:C:2017:880), точки 97 и 105 (понятие „длъжник“);
- 25 януари 2017 г., Ultra-Brag, C-679/15 (EU:C:2017:40), точка 22 (понятие „длъжник“);
- 17 ноември 2011 г., Jestel, C-454/10 (EU:C:2011:752), точка 12 (понятие „длъжник“);
- 15 април 2010 г., Barth, C-542/08 (EU:C:2010:193), точка 28 (разумен давностен срок);
- 14 юни 2012 г., CIVAD, C-533/10 (EU:C:2012:347), точка 23 (разумен давностен срок).

Кратко изложение на фактите и на главното производство

- 1 Жалбоподателят, застрахователно акционерно дружество „BTA Baltic Insurance Company“ (по-рано „InterRisk Vienna Insurance Group“), е представил на SIA „H9L“ предложение за общо обезпечение, въз основа на което е сключена полица за общо обезпечение, валидна от 5 април 2012 г. до 4 април 2013 г.
- 2 При извършване на митническа проверка на 11 февруари 2013 г. в складовете на SIA „H9L“ Valsts ieņēmumu dienests (Държавна данъчна администрация, Латвия, наричана по-нататък „VID“) установява, че стоките, декларирани за режим „митническо складиране“, не се намират в тези складове. Поради това с решение от 8 април 2013 г. VID установява задължение за вносни сборове, дължими от SIA „H9L“.
- 3 Тъй като посоченото решение е потвърдено след обжалването му пред съответната институция, но не е изпълнено, VID започва принудително изпълнение на неплатеното данъчно задължение.
- 4 На 27 септември 2016 г. съдебният изпълнител връща на VID решенията за събиране на задълженията неизпълнени, след като дълго време и безрезултатно се е опитвал да осъществи изпълнението срещу главния длъжник. При това положение на 12 май 2017 г. VID се обръща към жалбоподателя като поръчител, за да изиска от него да изпълни данъчното задължение на SIA „H9L“.
- 5 Жалбоподателят обжалва това принудително събиране пред горестоящия административен орган, но VID отхвърля жалбата с решение от 16 юни 2017 г.
- 6 Впоследствие жалбоподателят обжалва това последно решение пред Administratīvā rajona tiesa (Районен административен съд, Латвия), който уважава искането му.
- 7 Сезираният с въззивната жалба Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд, Латвия) обаче отхвърля искането на жалбоподателя с решение от 28 декември 2018 г.
- 8 Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) посочва, че в главното производство е безспорно, че задължението на SIA „H9L“ е възникнало в срока на действие на издадената от жалбоподателя полица. Съгласно точка 22 от Постановление № 691 на Министерски съвет поръчителят е длъжен да изпълни това данъчно задължение в предвидения в подточка 24.1 [от същото постановление] срок от 10 дни.
- 9 [Според посочения съд] сроковете, предвидени в националната правна уредба, за установяването на данъчното задължение, искането за заплащане към длъжника и изпълнението на задължението срещу длъжника се отнасят

за длъжника, а не за поръчителя, който не е длъжник по смисъла на Митническия кодекс, Закона за данъците и таксите и Закона за митниците.

- 10 Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) счита, че VID е спазила процесуалния ред за провеждане на изпълнението, предвиден в националната правна уредба, обръщайки се най-напред към длъжника и след като установява, че изпълнението на задължението от него не е възможно, се обръща към поръчителя. Освен това от поръчителя е поискано само главното задължение за вносните сборове в съответствие с националната правна уредба.
- 11 [Както подчертава посоченият съд] нито при установяването на данъчното задължение, нито понастоящем има правна норма, която да предвижда срок, в рамките на който от поръчителя може да се иска изпълнението на данъчното задължение.
- 12 [Според него] обаче VID е действала правилно, като е поискала изпълнението на задължението на SIA „H9L“ от поръчителя седем месеца след като е била уведомена за невъзможността за изпълнение на задължението.
- 13 Жалбоподателят подава касационна жалба пред запитващата юрисдикция.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 14 Според жалбоподателя срок, по-дълъг от четири години след издаването на административния акт, с който е установено митническото задължение, не може да се счита за разумен. Освен това не било от значение, че VID се е опитала (макар и безуспешно) да осъществи изпълнението на задължението срещу SIA „H9L“.
- 15 Той твърди, че Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) е могъл да приложи общите срокове, предвидени в Закона за административното производство, член 221, параграф 3 от Митническия кодекс или пък тригодишния срок, приложим по аналогия с други правни области (уведомяване за застрахователно събитие, вземания, произтичащи от търговски сделки).
- 16 Жалбоподателят не разбира и защо за него не би следвало да се прилага изискването, произтичащо от принципа на правна сигурност и признато в практиката на Senāts (Върховен съд, Латвия), да се спазва разумен срок, както и принципът на добра администрация.
- 17 Във връзка с това жалбоподателят се позовава на практиката на Съда на Европейския съюз относно понятието „разумен срок“ и давността, подчертавайки, че Съдът е приел, че не е възможно безкрайното преразглеждане на данъчното положение на данъчнозадълженото лице.

- 18 Жалбоподателят счита, че подходът, изложен в решението на [Administratīvā] apgabaltiesa (Окръжен административен съд), относно прилагането и тълкуването на правните норми противоречи на постановеното от Съда, поради което иска да му бъдат отправени няколко преюдициални въпроса във връзка с давностния срок по отношение на поръчителя.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 19 Съгласно член 23, параграф 1 от Закона за данъците и таксите въз основа на данъчна ревизия ([или] проверка) данъчната администрация установява или уточнява сумите, които трябва да се посочат в данъчната и информационната част на декларациите, облагаемите доходи ([или] загуби) и размера на данъка ([или] таксата) съгласно данъчната правна уредба и налага глоби в тригодишен срок, считано от изтичането на предвидения в същата правна уредба срок за плащане. Съгласно член 26, параграф 8 от посочения закон решението за събиране на неплатени данъчни задължения от своя страна се изпълнява в тригодишен срок от издаването му. Давностният срок за изпълнението на това решение е три години съгласно член 360, параграф 4 от Закона за административното производство. Законът за митниците предвижда, че в случаите, когато възникне или може да възникне митническо задължение митническите органи изискват обезпечение.
- 20 Във връзка с това Senāts (Върховен съд) посочва, че трябва да се произнесе дали е обосновано да се поиска от жалбоподателя изпълнението на обезпеченото от него митническо задължение. За тази цел е от съществено значение да се установи дали митническите органи са длъжни да спазят определен срок, за да изискат изпълнението на задължението от поръчителя.
- 21 Отношенията между данъчнозадълженото лице и държавата са ясно уредени, особено по отношение на сроковете, в които държавата може да се обърне към данъчнозадълженото лице или главния длъжник. За сметка на това в правните норми не е посочен изрично срок за изискване на изпълнението на задължението от поръчителя. В това отношение Senāts (Върховен съд) посочва, че в практиката на Съда ([решение] Veloserviss) е признат принципът на правна сигурност, който е част от правния ред на Съюза, съгласно който не се допуска възможност за безкрайно преразглеждане на положението на данъчнозадълженото лице (точка 30).
- 22 Senāts (Върховен съд) посочва, че както е подчертал Съдът, член 221, параграф 3 от Митническия кодекс предвижда срок, след изтичането на който длъжникът вече не може да бъде уведомяван относно митническото задължение ([решение] Astic, точка 41). Senāts (Върховен съд) изпитва съмнения, че по това дело е изключено прилагането на посочената

разпоредба и също така не счита, че е недвусмислено изяснено към кой вид субекти се отнася тази норма или дали включва и поръчителя.

- 23 Във връзка с понятието „длъжник“ Senāts (Върховен съд) посочва, че съгласно член 4, точка 12 от Митническият кодекс за такъв се счита всяко лице, което отговаря за изпълнение на митническо задължение. Съгласно съдебната практика длъжник може да е всяко лице, което е знаело или е трябвало да знае, че не е изпълнено задължение, предвидено в митническите разпоредби, или е действало за сметка на лице, което отговаря за изпълнението, или е участвало в действия, довели до неизпълнението на наложени задължения ([решения] AEBTRI, точки 97 и 105, и Ultra-Brag, точка 22). Във всички случаи може да се счита за длъжник лицето, което участва в митническа процедура. Освен това, макар Съдът да е приел, че понятието „длъжник“ е широко и същевременно изчерпателно ([решения] AEBTRI, точка 95, и Jestel, точка 12), Senāts (Върховен съд) изпитва съмнения, че поръчителят може да се счита за длъжник съгласно посоченото по-горе обичайно значение, тъй като във всеки конкретен случай поръчителят е въввлечен в спора, когато е установено нарушение на митническите правила, изпълнението на задължението срещу главния длъжник се е оказало невъзможно и трябва да бъде събран неплатеният неоснователно данък.
- 24 Съгласно латвийското право лицето, което става поръчител, може да участва или в конкретните [данъчни] отношения между данъчнозадълженото лице и VID, когато данъчното задължение вече е възникнало, или само в отношенията, които могат да се очакват в бъдеще, когато все още съществува само възможността за възникване на данъчното задължение. Следователно във втората хипотеза е налице известна несигурност относно ролята на поръчителя в отношенията между данъчнозадълженото лице и данъчната администрация. Освен това в настоящия случай данъчната администрация е уведомила поръчителя за възникналите задължения едва след извършването на действия по принудително изпълнение за определен период от време.
- 25 Senāts (Върховен съд) изпитва съмнения и относно законосъобразността на действията на данъчната администрация, тъй като не е ясно дали, когато поръчителят участва в дадени отношения на данъчнозадълженото лице с данъчната администрация, чието възникване все още е само една възможност, трябва да се счита за длъжник за целите на член 221, параграф 3 от Митническият кодекс или за друг самостоятелен правен субект.
- 26 В точка 21 от Постановление № 691 на Министерски съвет е признато правото на поръчителя да поиска от VID да му предостави информация относно различни извършени или неизвършени конкретни действия от лицето, което отговаря за изпълнението на обезпечението, включително [информация] за данъчните задължения. С оглед на това поръчителят има известна възможност сам да провери положението относно предоставените

от него обезпечения. Не е ясно обаче дали тази възможност е достатъчна, за да се обоснове несигурността (относно срока) в отношенията, свързани с обезпечението.

- 27 Също така съгласно член 195, първа алинея от Митническият кодекс поръчителят трябва да се ангажира в писмена форма да отговаря солидарно с длъжника за заплащане на обезпечения размер на митническото задължение, когато плащането стане изискуемо. Следователно за целите на член 221, параграф 3 [от същия кодекс] той може да се счита за длъжник и съответно попада в кръга от субекти, които съгласно посочения член 221, параграф 3 трябва да бъдат уведомени за митническото задължение в тригодишен срок.
- 28 В Митническият кодекс не е уточнено изпълнителното производство, което следва да се проведе впоследствие, поради което всяка конкретна държава членка трябва да уреди този въпрос. Съгласно практиката на Съда обаче нормите на държавите членки трябва да са съобразени с правото на Съюза, в случая с Митническият кодекс ([решение] *Veloserviss*, точка 19). С други думи те трябва да са съобразени с принципа на правна сигурност и по-конкретно [да предвиждат] разумен давностен срок ([решения] *Barth*, точка 28, *CIVAD*, точка 23, [и] *Veloserviss*, точка 32). Този срок е тригодишен съгласно латвийското право (член 360, параграф 4 от Закона за административното производство; член 26, параграф 8 от Закона за данъците и таксите).
- 29 Макар да е ясно, че данъчната администрация трябва да спазва определени срокове при осъществяване на изпълнението на данъчното задължение, тъй като не може да се стигне до положение, при което не е посочен абсолютно никакъв срок, няма еднозначен отговор на въпроса дали тези срокове трябва да се прилагат и за поръчителя. За да се разреши този въпрос, е необходимо да се изясни ролята на поръчителя в обвързващото митническо отношение между данъчнозадълженото лице и данъчната администрация на етапа на принудителното изпълнение на задължението. С оглед на това *Senāts* (Върховен съд) изпитва съмнения относно тълкуването на правото на Европейския съюз. При утвърдителен отговор на първия преюдициален въпрос, въпросът относно срокът по отношение на поръчителя на етапа на изпълнението е излишен. Обратно, ако отговорът на първия въпрос е отрицателен, е необходимо да се изясни дали, въпреки че поръчителят не е адресат на акта за установяване на задължението, нито е пряко засегнатото [от него] лице, той следва да се счита за адресат на решението за принудителното изпълнение на задължението ([относно] изпълнението на акта [за установяване на задължението]) или за засегнато [от него] лице и дали следователно за поръчителя следва да се прилагат нормите на държавата членка относно изпълнението, по-специално отнасящите се до сроковете. Ако нито едно от двете решения не е в съответствие с правото на Съюза, е необходимо да се установи дали е възможен вариантът да се предвиди изискването, произтичащо от принципа на правна сигурност, за

спазване на разумен давностен срок, който съдът трябва да определи по подходящ начин във всеки конкретен случай.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ